

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto X.

Ljubljana, 17. marca 1938.

Štev. 11.

Če te obmetavajo z blatom, se
ne brani; umazal bi se dvakrat.

I. Eštvös
(ogrski publicist)

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja vsak četrtek. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 27/III. Telefon št. 33-32. Poštni predal št. 345. Račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — NAROČNINA: za 1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, 1/1 leta 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Naročnino je treba plačati vnaprej. ROKOPISOV ne vračamo, nefrankirani dopisi ne sprejemamo, za odgovore je priložiti za 3 dinarje znamk. — CENA OGLASOV: med besedilom stane vsaka enostopljena petlinna vrstica ali njen prostor (višina 3 milimetra in širina 55 milimetra) din 7.—. Med oglasi stane vsaka petlinna vrstica din 4'50.—. Notice: — vsaka beseda din 2'—, Mail oglasi: vsaka beseda din 0'50.—. Oglasi davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu primeren popust.

Danes:
**Skrivnost
moskovskih priznanj**
(Gl. str. 2)

20 LET POZNEJE...

Od Hamburga do Karavank,

od Severnega morja do praga Jadrana se je razširila Velika Nemčija
po nekrvavi aneksiji Avstrije, najusodnejšem dogodku zadnjih desetletij

N V Ljubljani, 16. marca.
AŠI OTROCI se bodo učili: 11. novembra 1918. je antanta mislila, da je dobila svetovno vojno. 11. marca 1938, torej niti ne 20 let pozneje, so morali ostanki nekdanjih protinemških zaveznikov priznati, da je prava in edina zmagovalka svetovne vojne Nemčija.

Danes sicer tega še ne moremo reči s 100odstotno gotovostjo; le z 90 odstotno morda. Toda ali je kaj možno, da bodo ostanki nekdanje antante znali obdržati vsaj teh bore 10 odstotkov celih in nedotaknjenih? Če pojde po dosedanjih praksi, takšne možnosti prav gotovo ni.

Pravijo, in tudi mi smo pisali, da bo Anglija pripravljena na »obračunavanje« čez dve leti. Lepo. Nemčija in Italija sta pa že danes. Ne sicer za krvavo obračunavanje; a tega jima tudi ni treba, ko se pa dá hvala Bogu tudi brez krvi se to in ono »spravi« v isto smer, kakor so nam naši časopisni jezikoslovci ponášili dinamično besedo »Gleichschaltung«.

Priznati je treba, da sta obe srednjeevropski diktaturi kar klasično hitro in nekrvavo »gleichschaltali« Avstrijo. Kdor je za moderní tempo, kdor občuduje dinamiko in strunost ljudi in dogajanja, se najbrže še do danes ni opomogel od upravičenega strmenja in občudovanja.

Kdor cení logiko, strmi takisto: le iz drugega vzroka.

T EZKO bi bilo odrekati Nemcem tisto, kar je tudi nas Jugoslovane vodilo v naših bojih in pri stremljenju za združitve v isto državo. Ne; te pravice menda pač nihče med nami Nemcem ne odreka. Toda vmes je še nekaj drugega.

Ali so si Avstrijci res tako koprneče želeli zedinjenja z Nemci? Pred štiri najstimi dnevi smo zapisali, da ne verjamemo. Ne verjamemo tudi danes. Ne rečemo, da je bil Avstrijec zadovoljen s tem, kar je imel; toda med Avstrijcem in Nemcem ni nikdar, najmanj pa takrat, kadar sta marširala skupaj — v svetovni vojni — vladala kaj prida bratovska ljubezen; prej narobe.

Ljubezen med Berlinom in Dunajem je bila precej enostranska. Hitler je vsa zadnja leta zamašil brhko pomena okoliščina, da je Avstrijo že nekaj let vladala diktatura in da glas vlade ni treba, da bi bil tudi glas ljudstva; toda Schuschniggova diktatura ni imela niti sence tiste trdnosti, ki odlikuje berlinski režim, zato je verjetno, da to pot vlada in ljudstvo nista bili kaj prida vsakebi. Schuschniggov plebiscit bi pomenil definitivno košaro Hitlerju, tega pa ni smel fuhrer po nobeni ceni tvegati. Ustvaril je torej »fait accompli«, ali kakor pravi tako nazorno »Zürcher Zeitung«, podrl je figure na šahovnici in vrgel vse skup po tleh.

S tem, da je Hitler tako brezobzirno preprečil plebiscit, je dokazal, da se ljudskega glasovanja boji. Toda to je po toči zgolj platonska ugotovitev. Le za avstrijske Žide, Čehe, krščanske in socialne demokrate in še za nekatere druge bo zadeva tudi otipljiva, precej otipljiva celo.

R AZMERE v Nemčiji so sicer resne, ne pa obupne; razmere v Avstriji so sicer obupne, ne pa resne. Tako pravi dunajski rek, Stari Viktor Adler, ustanovitelj avstrijske socialnodemokratske stranke, je pa nekoč dejal: »Avstrijo vlada absolutizem, omijjen z malomarnostjo.«

Oboje drži se danes — to se pravi, je držalo takrat, ko je napisal ameriški žurnalista John Gunther knjigo »Inside Europe«, iz katere posnemamo oba citata; to je bilo sredi lanskega leta. Dunajski rek bo kajpada pod težno prusko rokó prišel ob veljavo. Adlerjev bo pa izgubil poanto. Toda avstrijski značaj, ki je oba reka rodil, se ne bo spremenil čez noč; tudi čez leta in desetletja ne. Prus je trd, mr-

zel in brezobziren severnjak; Avstrijec (posebno Dunajčan) je ljubezniv in topel človek, po temperamentu malo ne južnjak. Prus je sinonim civilizacije, Avstrijec kulture. Ali kakor je dejal uredniku pariškega »EUVRA« neki Avstrijec, ki živi že skoraj vso povojno dobo stalno v Parizu:

»Avstrijci so Nemci. Toda med Avstrijcem in Prusom je večja razlika kakor med Avstrijcem in Francozom. Naša miselnost je docela druga kakor pruska; o nas Avstrijci pravijo, da smo latinizirani Nemci.«

Neizogibno bo kaj kmalu po prvotnem navdušenju nastopil maček. V sožitju med narodoma tako različnih značajev mora prej ali slej priti do nesoglasij in razočaranj; posebno če bo Berlin vladal centralistično, kakor je vajen. To pa seveda še zdaleč ne pomeni, da bi se lepega dne anšlus

Tako se je hoče noče odločil za realno zavezništvo s Hitlerjem. Plačal je svoj davek — Srednjo Evropo — in dobil zato plačilo: nemško podporo na Španskem, v Sredozemlju in v Afriki. Mussolinijeva politika je razumljiva in s stališča Italije tudi edino pravilna.

A kdo je potem glavni, čeprav ne neposredni krivec pokopa Avstrije? V gornjem odstavku ga najdemo: pravi grobar Avstrije je Anglija. Tista Anglija, ki je izsilila sankcije proti Italiji, menec da bodo druge države hodile zanj po kostanj v žerjavico, sama bo pa kljub sankcijam še zmerom služila mastne milijone s prodajo bencina, petroleja, itd. in z izterjavanjem zlatih pristojbin za pasiranje Sueskega prekopa; tista Anglija, ki je s takšno sebično politiko poglajala Italijo Nemčiji v naročje; tista Anglija, ki je pred nekaj tedni odslovila

Nekateri sicer mislijo, da bi Avstrija še živelja, če bi se sedel Eden v znanjem ministru; mogoče. Kljub Ednovi nerealnosti bi bila tedaj vsaj Avstrija realnost. Vsekako se Chamberlainova zunanja politika (Halifax je samo po imenu zunanji minister) ne more ponašati z uspehi. Utegne biti res tisto, kar je te dni rekla na nekem političnem shodu poslanka Megan Lloyd-Georgeva, hči belolasega liberalnega voditelja:

»Chamberlain pravi, da je realist. Jaz bi ga imenovala surrealist«. Natančne razlage te besede sicer ne poznam, toda vsekako drži, da vidi surrealist stvari, ki jih v resnici sploh ni.«

A TUDI dr. Schuschnigg ne stoji nedolžen ob rakvi Avstrije. Kot človek se je držal junaško in močnato; to mu bo moral tudi najhujši nasprotnik priznati. Kot politik ga je pa nekakrat nepopravljivo polomil. Zgodovinska napaka predzadnjega avstrijskega kanclerja je ista, ki je pokopala pod Karlom Poslednjim habsburško monarhijo: cinčanje.

Prepozno se je Karl spomnil, da je ena sama možnost za ohranitev monarhije: priznanje popolne enakopravnosti avstrijskim narodom. Leta 1917, ko je bila Rusija na tleh in sta Nemčija in Avstrija na vseh bojiščih triumfirali, bi se bila takšna politika Karlu nemara bogato obrestovala.

Prav tako bi bil dr. Schuschnigg vsaj za nekaj časa lahko odložil usodne dogodke, če bi se bil kmalu po Dollfusovi smrti, a najpoznejše takrat, ko se je začel Mussolini odmikati od Avstrije, spomnil, da ima doma najboljše zaveznike proti nacizmu: socialiste. Toda Schuschnigg je menil, da je za to še čas tik pred dvanajsto uro. In tik pred dvanajsto uro je tudi res začel paktirati s socialisti — in s tem le še podžgal Hitlerja v njegovih namerah. »Prepozno!« bo zgodovina zapisala na rob prav tako Karlovemu cesarjevanju kakor Schuschniggovemu kanclerjevanju.

Druga Schuschniggova napaka — taktična — je pa sprožila plaz: proglasitev plebiscita v trenutku, ko se pripravljala francoska vlada k odstopu, je bila pač hudo neumestna, da se mlo izrazimo. Nočemo trditi, da bi se bila Francija drugače odločneje zavzela za Avstrijo, nemara celo s skrajnimi sredstvi; še zdaleč ne! Toda za vsakega šolarja je na dlani, da Hitler tako ugodne priložnosti ni mogel izpustiti. Pričakovati in da bi bilo (z njegovega stališča) res neodpuščljivo, če je ne zagrabil z obema rokama: v Rusiji huda notranja kriza, v Franciji odstop vlade, na Angleškem odmičanje od Srednje Evrope — česa hočete še več?

T IK PRED PREVRATOM v Avstriji so bile vse ceste in vsi vlaki proti mejam polni beguncev: bežali so Žide, bežali so socialisti vseh barv, bežali so monarhisti.

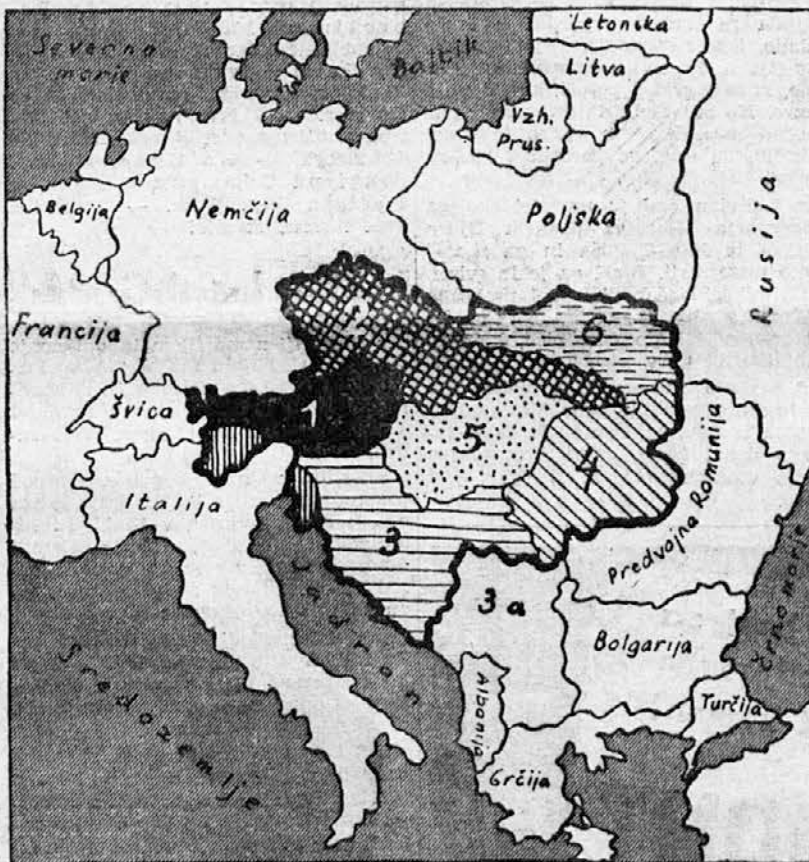
»Gospa, vaš pošni list ni v redu; ne morete čez mejo!«

Trudno se je dama obrnila k svojemu spremljevalcu. Le-ta je pokazal svoje listine, jel parlamentirati, za-

* Surrealizem je moderna struja, ki skuša podati podzavestno duševno dogajanje s slikami brez pravega reda in zveznosti, kakor v sanjah.

Chamberlain je v ponedeljek napovedal nove izredne kredite za oboroževanje; nek stari gospod ne čuti, da bi lahko nekaj milijard prihranil, če bi malo glasneje govoril in več povedal?

Observer

PREDVOJNA IN POVOJNA AVSTRIJA: debela črta omejuje nekdanjo monarhijo, črna peca (1) je pa do zdajšnja republika Avstrija. 2 — ČSR, 3 — Ogrska, 4 — Poljska, 5 — Jugoslavija, 6 — Rumunija, 7 — Poljska, 8 — Rumunija, 9 — Poljska, 10 — Rumunija, 11 — Poljska, 12 — Rumunija, 13 — Poljska, 14 — Rumunija, 15 — Poljska, 16 — Rumunija, 17 — Poljska, 18 — Rumunija, 19 — Poljska, 20 — Rumunija, 21 — Poljska, 22 — Rumunija, 23 — Poljska, 24 — Rumunija, 25 — Poljska, 26 — Rumunija, 27 — Poljska, 28 — Rumunija, 29 — Poljska, 30 — Rumunija, 31 — Poljska, 32 — Rumunija, 33 — Poljska, 34 — Rumunija, 35 — Poljska, 36 — Rumunija, 37 — Poljska, 38 — Rumunija, 39 — Poljska, 40 — Rumunija, 41 — Poljska, 42 — Rumunija, 43 — Poljska, 44 — Rumunija, 45 — Poljska, 46 — Rumunija, 47 — Poljska, 48 — Rumunija, 49 — Poljska, 50 — Rumunija, 51 — Poljska, 52 — Rumunija, 53 — Poljska, 54 — Rumunija, 55 — Poljska, 56 — Rumunija, 57 — Poljska, 58 — Rumunija, 59 — Poljska, 60 — Rumunija, 61 — Poljska, 62 — Rumunija, 63 — Poljska, 64 — Rumunija, 65 — Poljska, 66 — Rumunija, 67 — Poljska, 68 — Rumunija, 69 — Poljska, 70 — Rumunija, 71 — Poljska, 72 — Rumunija, 73 — Poljska, 74 — Rumunija, 75 — Poljska, 76 — Rumunija, 77 — Poljska, 78 — Rumunija, 79 — Poljska, 80 — Rumunija, 81 — Poljska, 82 — Rumunija, 83 — Poljska, 84 — Rumunija, 85 — Poljska, 86 — Rumunija, 87 — Poljska, 88 — Rumunija, 89 — Poljska, 90 — Rumunija, 91 — Poljska, 92 — Rumunija, 93 — Poljska, 94 — Rumunija, 95 — Poljska, 96 — Rumunija, 97 — Poljska, 98 — Rumunija, 99 — Poljska, 100 — Rumunija.

tako na lepem razdeli, kakor je nastal. Bodimo si na čistem: Avstrijo in Nemčijo more poslej ločiti samo izgubljena vojna.

J UGOSLAVIJA je 11. marca postala neposredna soseda Velike Nemčije. Spričo razmer, ki so vladale zadnja leta v Evropi, je bilo pričakovati, da bo prej ali slej prišlo do tega. Samo po sebi se razume, da ni v našem interesu, da bi živeli v sovraštvu s tako močeno sosedo (Velika Nemčija šteje 73'5 milijona ljudi in meri 553.000 km², in je razen Rusije v obeh pogledih največja država v Evropi); že zato pozdravljamo svojega novega mejaša, če ga že ne bi (v prenesenem pomenu) po starodavnem geslu: Le roi est mort — vive le roi!

Toda to nam ne brani, da se ne bi razgledali, kdo je prav za prav tisti, ki se mu imamo zahvaliti, da danes citiramo gornji francoski vzklík.

Neposredno ima največji zaslug za to nedvomno Italija, ker je na dlani, da se Hitler ne bi bil upal vkorakati v Avstrijo, če bi vedel, da bi z druge strani, na Brennerju, vdrl čez mejo Mussolini. A zakaj Mussolini tega ni storil? Ali se mar nič več ne boji nemškega kolosa na Brennerskem sedlu?

Mussolini se je temeljito preorientiral. Po proglasitvi sankcij je moral najti zaveznika, če je hotel kljubovati združenim »sankcionasem«. Našel ga je v Nemčiji. Pozneje se je večkrat skušal z Anglijo pobotati, a zaman.

svojega zunanjega ministra, misleč da se bo tako laže pobotala z Mussolinijem; tista Anglija, ki se v svoji kratkovidnosti boji samo za svoje kolonije in je zaradi njih pripravljena žrtvovati vso Srednjo Evropo — pozablja, da bo potem s tem večjo gotovostjo moral pred Nemčijo na kolena.

Tista Anglija, ki je očitno pozabila, da je tudi leta 1914 njen zunanji minister nehote pripomogel k svetovni vojni, ko ni maral jasno in odločno povedati Nemcem pred njihovim vkrakanjem v Belgijo: Do tod in ne dalje!

Tretji grobar Avstrije je Francija in z njo Zveza narodov, ker sta slepo trobili v angleški sankcijski rog in tako pomagali Italiji v nemški objem. Samo da imata Pariz in Zeneva mnogo manjšo odgovornost: saj se že lepo vrsto let niti ne upata kihiniti brez Anglije! Tudi preko Francije in Zveze narodov je Anglija glavni grobar avstrijske neodvisnosti.

Č E REČEMO Anglija, mislimo Chamberlaina, kakor smo pred njim mislili Baldwin in pokojnega MacDonalda.

Chamberlain je realen politik, je realist; tako je namreč sam izjavil v tistem znamenitem govoru, ko je opravičeval svoj razhod z Ednom; očitno je hotel s tem reči, da je Eden nerealen, to se pravi, fantast.

TRI NEMŠKE ETAPE. Trije izmed zemljevidov, ki vise od leta 1935, po nemških šolah in so razširjeni v milijonih iztisov med nemškim narodom: 1. »Okupirana Nemčija« (po podpisu versajske mirovne pogodbe); 2. »Velika Nemčija« (po anšlusu 11. marca); 3. »Vesoljna Nemčija«, končna zahteva narodnega socializma.

Politični teden

Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović je v svojem eksponatu v narodni skupščini izjavil med drugim, da Jugoslavija ni več obdana s sovražniki in da so našemu izvozu odprta vsa svetovna tržišča. — Naša vlada je dobila od narodne skupščine nova pooblastila za politične zakone in posebno pooblastilo za notranje posojilo do zneska 4 milijard dinarjev. Ta denar pojde v glavnem za javna dela.

Z bliskovito naglico so se odigrali te dni dogodki v Avstriji. Preteklo sredo zvečer je kancelar dr. Schuschnigg razpisal plebiscit o tem, ali naj bo Avstrija svobodna in neodvisna — v soboto zvečer sta pa Berlin in Dunaj že proglasila priključitev Avstrije k Nemčiji. Vmes so bili trije ultimati iz Berlina z zahtevami po odgovorih plebiscita, po odstopu dr. Schuschnigga in po izročitvi vlade narodnim socialistom. Dr. Schuschnigg se je vsem trem ultimatom uklonil, ker so Nemci zagrozili z vikoranjem svojih čet in z bombardiranjem Dunaja, toda za sedbe Avstrije z nemškim vojaštvom kljub temu ni preprečil, ker je njegov naslednik kancelar dr. Seyss-Inquart sam pozval nemško vojaštvo na pomoč. Avstrija je danes le še nemška dežela, kakor je Bavarska ali Saksonska itd. O usodi predsednika republike Miklasa in kancelarja dr. Schuschnigga ni znano nič pozitivnega. Preganjanje Židov in socialistov se je že začelo. Velešile so dogajanje v Avstriji spremljale s tesnobo in s prekrizanimi rokami; Anglija in Francija sta se zadovoljili z ostrim protestom v Berlinu, ki so ga Nemci seveda zavrnili. Italija je na videz navdušeno pozdravila nemško mejo na Brennerju. — Moskovsko sodišče je od 21 obtožencev obsodilo na smrt 18. Le zdravnik dr. Pletnjev, bivši poslanik Rakovskij in bivši poslaniški svetnik Besanov so obsojeni na ječo 15–25 let. — Predsednik francoske vlade Chautemps je odstopil, ker ni mogel dobiti od socialistov pristanka za finančno in druga pooblastila. Novo vlado je sestavil Leon Blum, voditelj francoskih socialistov. Najvažnejša sprememba v njej je v zunanjem ministru: ta resor je prevzel Paul-Boncour. — V Romuniji bodo odslej vse propagandne ustanove pod državnim nadzorom. Zunanji minister postane Commen Petrescu. — Predsednik angleške vlade Chamberlain je v svojem govoru v spodnji zbornici o novi angleški zunanji politiki dejal, da se bo boril za ohranitev demokracije, ki pomeni varstvo angleške svobode. Glede Avstrije je dejal, da pomenijo nedavni dogodki za Angleže hud »šok«, glede českoslovaške se je pa omejil na megleno izjavo o angleških interesih v Srednji Evropi. — Francove čete prodirajo severno od Teruela proti morju mnogo hitreje, kakor so v začetku pričakovali. K njihovemu uspehu jim je v prvi vrsti pripomoglo orožje, ki ga jim je zadnje tedne poslala Italija. Republikanci imajo občutne izgube. — Kitajci so doslej izgubili okoli pol milijona mož. Po zadnjih tednih večjih ali manjših neuspehah se je kitajskim četam posrečilo te dni pognati Japonce v beg v šansiu. Tako je ta pokrajina skoraj vsa spet v kitajskih rokah.

Drame in tragedije

d Po osmih letih srečnega zakona je ustrelila svojega moža Marija Štavanja iz Vukovara. Zadnje leto je med zakonca pogosto prišlo do prepričev in Marija je o Božiču moža že tretjič zapustila. Ondaj ji je le-ta v prepričev zagrozil, da jo bo zaklal; to je Marijo tako ujezilo, da je potegnila iz žepa samokres in moža ustrelila.

d Z materjo se je sprla, potem je šla pa pod vlak 16letna šiviljska va-

jenka Dragica Jurkovičeva iz Capraga na Hrvaškem. Dekle je dobila sicer nevarne poškodbe po glavi in životu, vendar je pa ostala pri življenju. Mati je na policiji izjavila, da dekleta ni marala puščati v slabo družbo.

d Ker ni mogel vrniti dolga, je skočil pod vlak 26letni kmet Jovan Sobloher iz Subotice. Dolžan je bil svojemu sosedu 2.000 dinarjev, in to mu je grenilo življenje.

d 15 tablet veronala je spila 20letna uradnica Erika Bjeličeva iz Novega Sada. Vzrok samomora: nesrečna ljubezen. Dekle so še o pravem času rešili in jo oddali v bolnišnico.

d S sekuro je prebila lobanjo Terezija Koceljeva 23letni Mariji Pantičevi iz Starih Slemen pri Slovenskih Konjicah. Marija je hotela posredovati med Koceljevo in Randigajevjo, ki sta se pred hišo pretepali. Ranjenko so prepeljali v celjsko bolnišnico. Njeno stanje je zelo nevarno.

d Dve zata hoteli skočiti v Dravo zaradi nesrečne ljubezni. Ena je 19letna Marija P. iz Studencev, druga pa 18letna Elizabeta F. iz Maribora. Obe obupanki so na policiji pomirili.

d Svojega sina in sebe je obesila v Črešnjicah pri Gornji Radgoni 32letna viničarjeva hči Julijana Janšičeva. Oče je dekle večkrat svaril, naj se poboljša, sicer bo morala od doma. To jo je tako razburilo, da je odšla na podstrešje in je najprej obesila svojega 9letnega sina, nato pa še sebe. Starši so oba našli že mrtva.

Nesreče

č Neznan avtomobilist je v Celju podrl 25letnega posestnikovega sina Stanka Gorjanca iz Celja. Nesrečnej se je dobil nevarne poškodbe na levi nogi in na prsih. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

č Huda avtomobilska nesreča se je pripetila na klanec pri Pijavi gorici. 20letnemu soferju Ivanu Masletu iz Zaboršta pri Dolu je odpovedala zavora tovornega avtomobila, vozilo je po spolzki cesti zdrvelo navzdol, butnilo v drevo in se nato preuklenilo v jarek. Masle se je zelo nevarno pobil. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

č Pri zidanju prizidka je padel z gradbenega odra 22letni zidar Ivan Jug iz Maribora in se je tako potolkel, da je drugo jutro v bolnišnici umrl.

č Na rogove je nabodel podivjan bik 61letno posestnico Julijo Ornikovo iz Sv. Jurja v Slovenskih goricah. Nesrečnici so izstopila čreva. V bolnišnici imajo le malo upanja, da bi jo rešili.

č Kakor živa baklja je gorela 4letna Marija Landekereva iz Sevc pri Novi

Skrbite malo bolj za svoje zobe, odpravite nevarni zobni kamen!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

RUSKE UGANKE

SKRIVNOST MOSKOVSKIH PRIZNANJ

O moskovskih procesih ugiba že zmerom ves svet in ne ve, kam bi z njimi. Ali Staljinove žrtve hipnotizirajo, zastrupljajo z mamili, ali jim pa s trpinčenjem izmamljajo priznanja?

Ne prvo ne drugo ne tretje, odgovarja v pariškem *Intranse* Pierre Lambin. Ali njegova teza drži, seveda ne moremo presoditi. Vsekako je pa vredna, da seznanimo z njo svoje bralce.

(bgW) Pariz, marca

Neki Francoz, ki je dalje časa živel v Rusiji in je poznal večino obtožencev predzadnjega moskovskega procesa, mi je dejal:

»Pri razpravi nisem spoznal niti enega obtoženca. Razmišljal sem o tem in našel dve možnosti: ali so te ljudi tako trpinčili, da jih ni več moči spoznati, ali pa — ali pa sploh niso oni!»

Mojo sobesednik je povzel:

»Današnja Rusija je dežela Po-

temkinovih vasi. Vsak tujec, ki pride v Rusijo, dobi uradnega vodnika in ne more iti, kamor bi ga bila volja. Vodijo jih po vzornih hotelih, vzornih tovarnah, po vaseh, obljubljenih z operetnimi poljedelci. Toda vse to so zgolj Potemkinove vasi, same kulise; takšne reči so se dogajale že pod carico Katarino II.»

»A v kakšni zvezi je to s procesom?»

»Takoj boste videli. Odkar je, trikiranje postalo nekašna državna veda, s pravcem uradništvom in režiserji, ni čudno, da jih je zaskominalo, da bi ga porabili povsod, kjer utegne služiti režimu. Iz česa sklepam, da je sedanji proces, prav tako kakor prejšnja dva, zgolj teater? Rekel sem vam že, da nisem spoznal nobenega obtoženca. A to se ni samo meni zgodilo. Omenil sem svojo oseplost več osebami, in vse so mi priznale, da je ista okoliščina zbudila tudi njihovo pozornost. Ali je mar tako nemogoča domneva, da je Krestinski podtaknjen Krestinski,

kakor so utegnili biti Patjakov, Zinovjev, Kamenjev zgolj našminkani igralci, ki so igrali njihovo vlogo? Ali ne bi bilo to najlepša razlaga drugače kar nerazumljivo hlapčevske pokorščine obtožencev?»

»A oni drugi, to se pravi, pravi obtoženci?»

»Njih so pa že v ječi postrelili, še preden se je proces začel!»

Zadal sem isto vprašanje enemu izmed tistih Rusov, ki so že v sovjetskih ječah gledali smrti v oči: pisatelj Viktorju Sergiju. Domneva o »trikiranih«-procesih se njemu ne zdi verjetna.

»A kako si potem razlagate nastopanje obtožencev?»

»Mislim ne samo, da izvirajo izpovedbe od pravih obtožencev, temveč sem skoraj prepričan, da obtožencev ne trpinčijo in ne zastrupljajo z mamili, kakor nekateri mislijo. Sovjetom to ni potrebno. Oglejmo si najprej nekaj, o čemer nihče ne govori. Trije procesi. V prvih dveh dvakrat po 50 aretacij: pred sodišče je prišlo avgusta 1936. šestnajst obtožencev in januarja 1937. sedemnajst; 16 in 17 je 33. 100 manj 33 je 67. Ali ste kdaj kaj slišali o teh 67 obtoženceh? Ne. Kaj

se je z njimi zgodilo, si seveda lahko mislite. V sedanjem procesu, največjem med njimi, so aretirali najmanj 150 ljudi. Koliko jih je prišlo na obtožni klop? 21. Kje je drugih 129? Nikoli več jih ne bo nihče srečal na moskovskih ulicah...»

»To se pravi...»

»To se pravi, da so v prvem procesu obljubili »izvoljenim« 16 obtožencem življenje, če bodo vzporedili pri razpravi nizkoten teater, ki naj utrdi Staljinov ugled. Potem so seveda vseh 16 ustrelili. Obtoženci drugega procesa so »priznali« v enakih okoliščinah — ker so že sedeli v ječi, ko se je začel prvi proces in jim je bil njegov potek neznan.»

»In sedanji?»

»Tu je stvar nekoliko drugačna, toda za tiste, ki poznajo današnjo Rusijo, ni uganke. Današnji obtoženci preveč vedo, zato jih je treba spraviti s poti. Na aretirance so najprej pritiskali pri zasliševanju. Tiste, ki so predlog odklonili, so kar v ječi postrelili; takšnih ne razkazujejo diplomatskemu zboru in zastopnikom tujega tiska.»

»Ostalo jih je torej 21, in zanje so skonstruirali »priznanja« in razdelili vloge. Priznati je treba vse in vsako naj nosi svojo dozdevno od-

razred gimnazije, nekaj jih je hodilo v drugi in prvi razred gimnazije, eden je pa hodil šele v četrti razred ljudske šole. Med mladimi pokvarjenci je bil tudi neki vajenec, ki ga je gospodar odpustil zaradi tatvine. Sleparki so ponaredili podpise na nabiralni polji za občinsko cerkev.

p Iz zapora je hotel pobegniti v Leskovec razbojnik Djordje Stojiljković iz Mrštana blizu Leskovca. Skrivaj se je splazil pod streho in hotel od onod po lestvi splezati čez zid. V tem se je prebudil paznik in brž obvestil o begu orožnike, ki so zapor obkolili in kmalu nato našli Stojiljkovića skritega v nekem zaboji v drugi celici.

p Pod ključ so spravili dva nevarna vlomilca in tatova, posestnika sinova 22letnega Josipa V. in 19letnega Franca S. iz Šmarja pri Jelšah. Fanta imata na vesti mnogo tatvin koles, še več pa vlomov.

p Šop bankovcev po 100 in 1000 dinarjev so odnesle tri ciganke trgovcu v trgovini glavne zaloge tobaka v Brežicah. Dve sta se z njim sladko pogovarjali, tretja je pa segla v blagajno in izmaknila denar. Koj po odhodu prevežanih cigank je trgovec tatvino opazil in obvestil orožnike. Ze po 15 minutah so tatice prišli in odpeljali v zapore. Pri njih so dobili še vseh 6.000 dinarjev.

p Svoje žene se je hotel iznebiti 31letni posestnik Ivan Brenko iz Zigarskega Vrha pri Blanci ob Savi, da bi se po njeni smrti polastil posestva. Prvič jo je hotel pahniti pod vlak, drugič jo je pa vrgel v prepad, a oba-krat se je žena rešila. Ondaj so ga na sodišču v Celju obsodili na 6 let ječe.

80 koles in 36 šivalnih strojev

prvovrstnih znamk, popolnoma novih in večja izbira že rabljenih (tudi na obroke) po zares nizkih cenah naproda! samo pri „Promet“ (nasproti Križanske cerkve).

Pleskem pri Hrastniku: 70letni posestnik Martin Gričar. — Na Pobrežju pri Mariboru: 70letni upokojeni železničar Franc Sronik. — Na Primorskem pri Kranju: 78letni posestnik in gostilničar Jakob Gorjanc. — V Razvanju pri Mariboru: 95letna preužitkarica Katarina Lobnikova. — Na Zgornji Hudičji pri Celju: 61letna posestnica Frančiška Berdajsova. — Zalujočim naše iskreno sožalje!

Po krivih potih

p Slepargiji z morfijem in opijem je prišla na sled ljubljanska policija. Prišla je trgovskega potnika G. iz Maribora, ki je svojemu znanцу prodajal 4 kg morfija in opija. Slepargja so zaprli.

»Poslajte naju v Begunje, gospod predsednik, tam je boljša hrana!« sta ondan dejali sodniku v Ljubljani 19letna Julka in 20letna Lojzka. Zaradi mnogostevnih tatvin so namreč obsodili Lojzko na 16 mesecev, Julko pa na 15 mesecev strogega zapor.

p V tabernakelj župne cerkve pri Sv. Miklavžu je vlomil neznan zločinec in je stresel hostije po oltarju, ciborij je pustil na pokopališču, dragoceno monstranco je pa odnesel.

p S kolom je pobil neznan možič v Visolah pri Zgornji Bistrici 54letno delavko Rozalijo Brenčeto. Mariborski reševalci so jo prepeljali v bolnišnico. Njeno stanje je precej nevarno.

p Drzen vlom je nekdo izvršil v Baumanovo gostilno v Poljčanah in je oškodoval lastnika gostilne za 25 tisoč dinarjev. Vlomilca še nimajo.

p Ko so jih izključili iz šole, so ustanovili sleparsko tolpo dijaki nižje gimnazije v Prištini (Srbija). Najstarejši med sleparji je hodil v četrti

Razno

r V januarju smo uvozili za 307,8 milijona dinarjev blaga. Največ smo uvozili strojev, aparatov in premoga.

r Šest sodov s 6.000 bakrenih novcev je pri oranju svoje njive izkopal kmet Nikola Karan iz Treštanovca pri Slavonskem Brodu. Seveda je denarja silno vesel.

r V Splitu je bilo zadnje dni tako toplo vreme, da se je mnogo mešanov in tujecev ojučilo in so se šli kopat v morje. Kopališče »Bačvice« je kar na lepem oživele.

r Deseti vinski sejem v Ljutomeru je lepo uspel. Razstavili so 138 vrst vina. Pri otvoritvi so govorniki orisali položaj vinogradnikov v preteklosti in sedanjosti. Vinogradniki in razstavljalci so bili z uspehom zelo zadovoljni, saj so prodali približno 700 hl vina. Cene vinu so bile od 5–6 in od 6–8 din liter.

r Prosvetni minister je dobil pooblastilo, da najame pri Državni hipotekarni banki 13 in pol milijona dinarjev posojila za ureditev strojnega inštituta tehniške fakultete v Ljubljani.

r Železniški tovarni promet je bil letos v januarju večji ko lani. Nato-ovorili so skupno 117.000 vagonov. Rečni promet je pa padel.

r Gosta meglja je te dni vladala v vsej Severni Dalmaciji, tako da so imeli redni izletniški parniki po več ur zamude. Zaradi goste megle je parnik »Zagreb« zavozil v Pašmanski preliv, ker ni mogel naprej.

r Pri naših domačih tovarnah vagonov je državni odbor za nabave naročil 13 kurznihih vagonov za mednarodni promet, 16 furgonskih vagonov za brzovlake in mednarodne vlake, 10 specialnih vagonov za prevoz mesa v Anglijo in 20 vagonov cistern.

NI BILA PRVA...

Življenski in ljubezenski roman moža, ki ga je vzljubila Greta Garbo

»Glejte ga Leopolda! Hitro! Skrijmo se!«

In trije razposajeni paglavčki so brž smuknili za večna vrata ene izmed tistih starih hiš v Weytonu, katerih pročelje iz rdeče opeke pričča, da je to soliden dom s staro londonsko meščansko tradicijo.

Iz svojega skrivališča so poniglavlčki prežali na nekoga svojega tovariša, ki je prihajal v njihovo smer. Bil je to deček sedmih ali osmih let, vitke, visoke postave in bledega obraza; na glavi mu je čepela temnomodra mornarska čepica in izpod nje so neugnaril silili svetloplavi kodri. Pod nenavadno visokim čelom so nemirno gorele, temne, velike, skoraj prevlekle oči.

Po megleni londonski ulici je korakal otrok kakor v sanjalah.

Njegovi trije tovariši, ki so prežali nanj iz za vrat, so ga ravno hoteli zastrašiti, tedaj jih je pa zadržal nenavaden prizor.

Leopold se je ustavil pred nekim prosjakom, ki je vrtel lajno in igral Straussov valček. Staro glasbilo je cvlilo in ječalo, le počasi je vrtel ročaj stari prosjak in v meglenem somraku je postajala vesela melodija enolična in otožna.

Otrok je strmel v moža in poslušal; zdajci mu je nekaj zletelo čez blede obraz. Ta godba ga je opajala in hkrati nekam dražila, omamljala ga je in zraven odbijala.

Zivčno je deček čelvel udarjal ob cestni tlak. Zdajci otrok ni več vzdrazil; neugnaril je zavpil:

»Hitreje, človek božji, hitreje!«

Njegov prvi orkester

In na lepem je pričel otrok s svojimi orokavičnimi rokami dirigirati, hkrati je pa z nogo udarjal takt. Starček je res hitreje zavrtel lajno in glej: iz otožne popevke se je izvil pravi, ognjevit Straussov valček.

Leopold Stokowsky je tisti večer dirigiral svoj prvi orkester.

Sin poljskega emigranta

Leopold Antonij Stanislaw Stokowsky se je rodil v Londonu 18. aprila 1882. leta.

Njegov oče Józef Stanislaw Stokowsky je zaslovel, ko se je preselil iz svoje domovine Poljske na Anglesko. V Londonu je kmalu postal slaven flavtist in je tudi dobro zaslužil; živel je s svojo družinico v lepi, veliki hiši v Weytonu. Vendar ni mogel uresničiti svojih življenjskih sanj, da bi postal slaven umetnik.

Ta sen se mu je uresničil v njegovem sinu Leopoldu.

Otrok je bil nenavadno nadarjen in učenje pri takšnem očetu, kakršen je bil Józef Stokowsky, je pripomoglo, da se je Leopoldov glasbeni talent zelo hitro razvijal.

Komaj deset let je imel Leopold, pa je že z odliko prestal sprejem v londonsko glasbeno šolo Royal College of Music.

Tamkaj je študiral gosli, klavir in orgle in njegovi učitelji, Stephenson Woyts, W. Dawies in veliki pianist Polly Standford so videli v njem res izvoljenega med poklicaniki.

Tri leta pozneje je Leopold odpotoval iz Londona v Pariz, kjer je živel njegova mati; vpisala ga je na konservatorij in tamkaj je Leopold nadaljeval svoje študije. Kmalu je postal eden najboljših učencev; z njim se je kosala samo neka mala Amerikanka njegovih let, ki je bila kakor mladi Poljak nenavadno glasbeno zrela in nadarjena.

Vsi so se bali, da se bosta otroka pričela postrani gledati, a plemenita

srca ne poznajo zavisti. Leopold in mala Amerikanka sta sklenila globoko prijateljstvo.

Organist v cerkvi svetega Jakoba

Ko je Leopold dopolnil osemnajsto leto, se je vrnil v London. Nekaj mesecev pozneje je postal organist v londonski cerkvi svetega Jakoba. Tedaj se je pričela njegova slavna glasbena pot.

Mladostna prijateljica s pariškega konservatorija mu je lepega dne pisala: »Pridite k nam, v New York, tukaj boste hitro zasloveli!«

Stokowsky je res odpotoval v Ameriko in igral na mnogih koncertih. Vendar se ni mogel živeti v Ameriko in je še venomer sanjal o Evropi.

Leta 1908. se je vrnil v London, dve leti pozneje se je pa poročil z Olgo Samorovo, svojo »edino ljubeznijo«. Kmalu nato se je spet odpravil v Ameriko. Postal je ljubljene Filadelfije; za Pohlomig je postal dirigent orkestra, ki je najboljši izmed vseh orkestror Druženih držav.

Njegova slava je dozorala.

Leta 1914. mu je Olga Samorova rodila dekletce, malo Imenijo Noel. Tedaj je Samorova zapustila gledališče in se posvetila samo otroku in družini.

Življenje se prične pri 55. letih...

Leta so tekla.

Umetnik v Leopoldu je bil srečen, človek ne. Z ženo se nista nič več tako dobro razumela in naposled sta se ločila.

Od tistihmal je Stokowsky iskal žensko, ki bi ga vsega izpolnila. Srečal jo je nekega večera v Hollywoodu: Greta Garbo.

Zdaj ima Stokowsky 55 let.

Ali je lep?

Težko je reči. A vendar je »božanska« Greta, ki je niso mogli spraviti iz raynotezja niti najlepši hollywoodski lepote, vzljubila ravno tega moža s trpkimi črtami in sivimi, nekdaš plavimi lasmi.

To je mojstrov veliki ljubezenski roman, roman, ki se je spletel na skrivno, ljubezen, ki doživlja te dni v Italiji svoj epilog.

(Po »Paris Soir«)

DVA REKORDA 1937

Gospodarstvo je leta 1937 zabeležilo dva produkcijska rekorda: zlata in vojnega orožja.

Zlato gre v železne blagajne, orožje pa v arzenale.

Katera teh dveh zakladnic se bo prva odprla?

Od odgovora na to vprašanje je odvisen mir sveta. (»Paris-Soir«)

Varuj in neguj svoje zobe dvakrat na dan s:

ŠIROM PO SVETU

Letalo je strmoglavilo na vrt neke predmestne vile blizu Prage; na srečo ni bilo nobene človeške žrtve, ker se je tudi letalec še o pravem času rešil s padalom; letalo je zgorelo. — Krst holandske princeze so napovedali za začetek maja v Haagu. — Velika neurja so te dni divjala nad Kalifornijo in so posebno prizadejala Hollywood; vode so zalile več stanovanjskih vil slavnih filmskih igralcev. — D'Annunziovo življenje bodo filmali; vodstvo

proti severovzhodu. Kapitan Dampier je bil večš pomorščak, in ako je on dejal: »Juan Fernandez, je to držalo ko pribito; vsakdo bi lahko vzel trup na to, da je ta košček zemlje sredi morja res eden izmed puščobnih otokov.

Ob jamboru je slonel mornar Aleksander Selskirk. Iz zagrenjenega obraza so nemirno gledale majhne, jezne oči čez morsk gladino. Ta mož je bil pravi pravcati zli duh na ladji. Prepirljiv, nestrpljiv, zmerom je delal razprtije, in sleherni dan je prišlo do bučnih in krvavih spopadov na ladji. Nič ni zaleglo, ne bič ne verige; z nobeno rečjo ga ni bilo moči ugnati. Dampier je bil vzel Selskirka v službo, ker je bil velik in krepak mož pa še škot povrh; škotje so bili za kraljevo mornarico na moč porabni možje.

Toda ta jeznoriti Aleksander Selskirk se je bil ondan v navalu svoje bolne prepirljivosti spoprijel celo s kapitanom. In Dampier se je zaklel, da ga bo izkrcal na prvi košček zemlje, ki ga bo ugrl.

Krmar je jadrar naravnost proti otoku. Ladja je zavila v zaliv in Selskirk se je moral pripraviti. Dali so mu orožje in hrano, obleko in po predpisih določeno plačo. Majhen čoln so spustili v morje, in Selskirk je moral vanj. Svojim tovarišem ni

pariškega Paramounta se glede tega že pogaja z D'Annunziove dediči. — 200 ljudi je ostalo brez strehe na Norveškem, kjer je požar pokončal del vasi Nadelssöra; uničenih je 50 hiš. — Ločitev zakona je ukinil najnovejši odlok burgoške Francove vlade. — Pet ur je v ledeniški razpoki čakal na pomoč neki nemški turist, ki je padel v Tirolu na ledeniku Madatscha v globoko razpoko, hotel pomagati

teh krajev cepiti proti epidemiji. — Poroka na albanskem dvoru bo po poročilih iz Tirane 27. aprila, svečano, se bodo pričele pa že tri dni prej; po poroki pojde kralj Zogu z ženo na svoj grad pri Draču. — 10.032 zibelk in 24.453 krst so porabili po poročilih dunajske mestne uprave lani na Dunaju; torej je na Dunaju umrlo dvakrat toliko ljudi, kakor se jih je rodilo. — Avtobus se je zaletel

v tovorni vlak v Elmanotu v severni Mehiki; v avtobusu je bilo 36 potnikov, 14 jih je mrtvih, ostali so se pa nevarno pobili. — 4 milijone lejev je nekdo ukradel v luksuznem vlaku med Galacom in Bukarešto ženi nekega premožnega romunskega industrijca. Na zunaj elegantno oblečeni mladenič je gospo uspal s posebno cigareto, nato ji pa izmaknil dragoceno ročno torbico z denarjem. — Nemško filmsko akademijo bodo zgradili v Babelsbergu pri Berlinu. — Snežni plaz se je utrgal na Japonskem blizu kraja Miko in zasul 6 smučarjev.

svojemu tovarišu; ta se je pa sam rešil in šel klicati reševalce. — Svetovni rekord v skoku s padalom je dosegel francoski pilot Jean Williams. Pred kratkim je na veliki letalski produkciji skočil iz višine 8.400 metrov in odprl padalo šele 300 metrov nad zemljo. — Holandske princeze Julijana bo odpotovala prihodno pomlad s svojim možem princem Lippe-Biesterfeldom na veliko potovanje okrog sveta. — Kolera je izbruhnila v poplavljenih krajih Kalifornije, posebno okrog Los Angelesa; oblasti so ukazale, da se morajo dati v 24 urah vsi prebivalci

svežim mesom. Kopal je korenine iz zemlje in nabiral sad z drevoja, da ni od lakote umrl. Aleksander Selskirk je živel zgolj še življenje divjaka. In svet ni vedel nič o tem samotnem človeku na daljnem otoku sredi morja.

Na jesen leta 1708. je plula spet neka ladja mimo otoka. Kapitan Woodes Rogers se je vračal s popotovanja po širnem svetu. Opazovalec mu je z jambora javil suho zemljo in droban steber dima, dvigajoč se proti nebu.

Tedaj je ukazal kapitan, da pristanejo ob otoku. Poslal je ljudi na kopno, in ti so stikali tako dolgo, dokler niso našli poleg tlečega pepela hropečega in gnojnega okostnjaka. To strahotno izmaličeno človeško razvalino so prinesli vrli mornarji na palubo in Rogers jo je prepeljal na Anglesko.

Na ladji se je Selskirk kmalu opomogel. Po večerih je sedel med mornarji in pripovedoval svoje čudovitosti. Rogers je verno poslušal tega neprostovoljnega puščavnika, potlej je pa stopil v svojo kajuto in vpisal zgodbo Aleksandra Selskirka kot posebno zanimivo poglavje v svoj potni dnevnik.

Kasneje je Rogers dnevnik izdal v knjigi. Bil je dobro napisan in čitatelji so našli v njem mnogo zanimi-

vega. Poglavje o Selskirku mu je pa dalo pečat senzacije. Njegova čudovita zgodba je šla od ust do ust. Selskirka so razkazovali radovednežem, časniki so pisali dolge članke in kmalu je prepirljivi škot zaslovel kot svetovno čudo.

Med časnikarji, ki so Selskirka intervjuvali, je bil tudi neki droban, neznan mož. S senzacionalnimi lažnimi poročili si je bil zapravlil časni-karski sloves in je tako zdrknil nazaj na stopnjo neznatnega krajevne-ga poročevalca. In prav ta mož je med vsemi z največjo napetostjo poslušal čudne Selskirkove zgodbe. Ta časnikar je bil Daniel Defoe. Povest tega škotskega mornarja mu ni hotela več iz uma. Lepega dne je sedel za mizo in začel pisati knjigo. Defoe je presadil neznaniti otok v izliv Orinoka (v Južni Ameriki), podaljšal je Selskirkovo puščavništvo s štirih let na osem in dvajset, spremenil škotovo življenjsko zgodbo, skratka, naredil je iz Aleksandra Selskirka — Robinsona Crusoa.

Aprila 1719. je zagledala njegova knjiga luč sveta. Ljudje so se kar pulili zanj. Maja meseca je izšla druga naklada, junija že tretja. In tako je izmišljena postava Robinsona Crusoa zasenčila nesrečnega mornarja Selskirka, da je utonil v pozabljenju... (»Bk«)

CASNIŠKA RACA? NE!

Hitler in Goering, Staljin in Blum

se sestanejo te dni v Stockholmu in prirede

prijateljsko kosilo

(nBY) Stockholm, marca.

V prihodnjih dneh se dobe na intimnem kosilu v Stockholmu Hitler, Göring, Staljin in — da ne bodo demokracije zapostavljene — Leon Blum. Ta pomembni in senzacionalni politični sestanek je priredil ugledni švedski časopis »Nyn Daglight Allehanda«, in gori našeti državniki so se povabili res odzvali.

Ker vsi dobro vemo, kaj mislijo navedeni državniki drug o drugem, bi človek na prvi pogled menil, da gre le za duhovito časopisno »raco«. Pa ni tako; kajti možje, ki se bodo te dni sešli ob gostoljubni mizi švedskega gostitelja, nikakor niso državniki, ampak samo vrli, a politično docela nepomembni stockholmski meščani, ki nimajo z diktatorji in državniki ničesar drugega skupnega kakor samo ime. Adolf Hitler je po poklicu dekorater, Göring je trgovec, Staljin šofer, Leon Blum pa trgovec z zelenjavo in južnim sadjem.

Nobenemu izmed teh soimenjakov vodilnih evropskih osebnosti ni ta podobnost v imenih posebno po godu; najmanj je pa s svojim imenom zadovoljen švedski Hitler, saj je nekdo dejal, da je prava muka imeti isto ime, kakor ga ima voditelj 3. rajha.

»Tudi jaz,« je nekdo razlagal, »bi lahko napisal knjigo »Mein Kampf« (Moji boji), kajti ne mine mi dan, da se ne bi imel otepati hudobnih nagajivev in »potegavcev«, posebno iz vrst časnikarjev. Kadar hočem telefonirati in povem v slušalko svoje ime, nisem nikoli čisto prepričan, da se ne bo na drugi strani žice oglasil porogljiv glas, češ: »Tu pa Mussolini.«

To je samo eden izmed primerov vseh mogočih norčij, ki jih ljudje uganjajo z menoj od jutra do večera. Posebno sitnost imam s svojim imenom na potovanjih. Kadar pridem v kakšen hotel in napišem hotelskemu vratarju svoje ime, se zmerom bojim, da me ne bo postavil pod kap, misleč da ima opravka z neslanim šalivcem.

Najhuše se mi pa zdi potovanje po opravkih v Nemčijo. Ker sem se bal, da me ne bi prijeli zaradi žaljenja hitlerizma, sem si rajši vselej nadel čisto drugo ime, ki je donelo po švedsko; le tako sem lahko v miru uredil svoje reči.«

Švedski Göring s svojim imenom še ni imel dosti sitnosti, zato skromno priznava, da je Göring res samo Hitlerjeva senca. Vendar ga pa tudi nekaj drugega ostro loči od slavnega nemškega soimenjaka; švedski Göring je namreč najboljši prijatelj gospoda Leona Bluma, trgovca z južnim sadjem. Vsak večer se dobita in prijateljsko vržeta kvarte; če pa slučajno ta ali oni napelje pogovor na politiko, potlej sta pa Göring in Blum v svojih političnih nazorih — čudo čudovito, mar ne? — vselej lepo istih nazorov.

Šofer Staljin je pa povedal, da so ga švedski komunisti hoteli po vsaki ceni izvabiti v svoje društvo in da so mu njegovo politično in življenjsko pot slikali v najbolj rožnatih, res kar »rdečih« barvah. Vrli švedski Staljin pa ni sprejel tega dvomljivega povabila in je odgovoril, da nad vse ljubi mir.

Zdaj, ko ste se seznanili z izjavami soimenjakov vodilnih evropskih politikov, ste pač tudi vi prepričani, da bo njihov obed potekel v kar najlepšem miru in v vzorni slogi. Dober tek!

LISTEK »DRUŽINSKEGA TEDNIKA«

Pravi Robinzon

»Krmar, v levo! Kopno na vidiku! Ze-mlja na vi-idi-iku!« je zapiskal tenak glas z opazovališča na jamboru. Kapitan Dampier je segel po daljnogled in je dolgo zrl skozenj.

Polagoma je nekaj raslo iz vode, blizu se je, postajalo je čedalje večje — in že je bilo razločno opaziti golo skalnato rid, nekaj redkih visokih dreves, naposled pa še zaliv.

Tedaj je kapitan odložil daljnogled, sklonil se je nad veliki pomorski zemljevid, potrkal dvakrat, trikrat na neko točko v Tihem oceanu vzhodno od čilске obale in zamrmral: »Juan Fernandez. Potlej je ukazal krmarju, naj krene proti kopnemu.

Kapitan Dampier je križal z odpravo po morju, da bi imperiju britanskega veličanstva pridobil še novih, neodkritih zemlj. Njegova ladja je preplula že mnogo tisočev milj. Obplul je bil že rtič Horu in zdaj je bilo že več dni krmilo usmerjeno

Državna razredna loterija

Ker je spremenjeni načrt v preteklem 35. kolu s svojimi interesantnimi spremembami naletel na veliko odobravanje pri kupcih srečk, saj so bile skoro vse srečke po pooblaščenih prodajalcih in njihovih preprodajalcih razprodane, je Državna razredna loterija pustila v veljavi isti načrt tudi za naslednje 36. kolo.

Srečke I. razreda 36. kola so izgotovljene in v prodaji od 15. marca t. l. v 100.000 izvodih celih srečk z žrebanji kot sledi:

I. razred 13. in 14. aprila 1938. II. razred 10. in 11. maja 1938. III. razred 9. in 10. junija 1938. IV. razred 7. in 8. julija 1938.
V. razred od 11. do zaključno 22. avgusta 1938 v Beogradu in od 26. avgusta do vključno 7. septembra 1938 v Skoplju.

Cena srečk za vsak razred je sledeča:

cela srečka din 200.—, polovična din 100.—, četrtinka din 50.—.

Skupna vrednost dobitkov znaša

din 64,991.000.—

V tem žrebanju je 8 premij, in sicer:

din 2.000.000.—, 1.000.000.—, 3 po 500.000.—, 1 po 400.000.— in 2 po 300.000.—.

Poleg teh premij bo izžrebano veliko število dobitkov

od din 200.000.—, 80.000.—, 50.000.—, 35.000.—, 25.000.—, 15.000.—, 10.000.—,
100.000.—, 60.000.—, 40.000.—, 30.000.—, 20.000.—, 12.000.—, i. t. d.

V najsrečnejšem slučaju z možnim združenjem premije in dobitka v V. razredu lahko zadenete na tem žrebanju na eno srečko

din 3,200.000.—

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine Jugoslavije.

Srečke se dobijo pri vseh pooblaščenih prodajalcih in njihovih preprodajalcih v vseh večjih krajih.

Pobližja pojasnila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili se dobe na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Z nakupom srečk državne razredne loterije vsak posameznik poleg osebnih koristi, ki jih more doseči, pomore obenem narodnemu gospodarstvu, obrti, industriji in vojnim invalidom, ker se čisti dobiček od prodaje srečk sorazmerno razdeli v prej omenjene svrhe.

Glavna kolektura srečk državne razredne loterije

„Vrelec sreče“

Al. Planinšek — Ljubljana, Beethovnova ul. 14

vključno vabim cenjene igralce, da si pravočasno že za prvi razred v 36. kolu nabavijo srečke v moji glavni kolekturi.

Pišite takoj po srečke z dopisnico ali zgledite se osebno v moji kolekturi.

Jamčim za strogo solidno poslovanje, za hitro obvestilo in takojšno izplačilo dobitkov.

Radio Ljubljana

od 17. do 23. marca 1938.

ČETRTEK, 17. MARCA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■
13.00: Napovedi ■ 13.20: Baletna godba ■
14.00: Napovedi ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Slovensčina za Slovence ■
19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: 10 minut zabave ■
20.00: Slovenski vokalni kvintet ■ 20.45: Plošče ■ 21.00: V. ura svetovne klavirske literature ■
22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Koncert lahke glasbe ■ Konec ob 23. uri.

PETEK, 18. MARCA

11.00: Šolska ura ■ 12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■
13.20: Radijski orkester ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Razstava likovne umetnosti ■
18.20: Ruske pesmi ■ 18.40: Francoščina ■ 19.00: Napovedi, poročila ■
19.30: Nac. ura ■ 19.50: 10 minut za planince ■ 20.00: Veseli operetni zvoki ■
21.00: Komorni trio ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.30: Angleške plošče ■ Konec ob 23. uri.

SOBOTA, 19. MARCA

9.00: Poročila ■ 9.15: Plošče ■ 9.45: Verski govor ■ 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz mariborske stolnice ■
11.00: Otroška ura ■ 11.30: Prenos mladinskega koncerta drž. realne gimnazije v Mariboru ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■
17.00: Radijski orkester ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.50: Nac. ura ■
19.50: Pregled sporeda ■ 20.00: O zunanjih politiki ■ 20.30: III. večer muzi-komedijantov ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

NEDELJA, 20. MARCA

8.00: Nedeljski pozdrav ■ 9.00: Napovedi ■ 9.15: Za boljšo voljo ■

MENZA KOLODVORSKA ulica 8

nudi cenj. gostom obilen in okusen zajtrk od 6. ure dalje: belo kavo vel. 2 din, črno 1:50 din, mleko vel. 1 din, ka-abo vel. 2 din, čaj 2:50, 3 din.
KORUZNE ŽGANICE 1 de 1:50 din, razno pečivo 0:50, 1, 2 din, izboren golaž, vampe s parmezonom, jetra, obare 3 din, pristno domačo šunko 10 dkg 4 din, domače kranjske klobase, polovica 2:50 din.

KOSILO: Zakuhanu juha, dve prikuhi in goveje meso din 4:50
Isto s pečenko ali močnato jedjo din 7:—
Isto s pečenko in močnato jedjo din 9:—

VEČERJA: Goveji ali telečji zrezki v omaki, pečen rajžec, fašir, s krompirjem, meso z makaroni, telečja jetra v omaki, piška v papriki itd., 3 din. Koruzni, beli ali ajdovi žganci, kakor vseh vrst prikuhe in solate 1:50 din, mlečna jedila 2:—, 2:50 din, močnata 1, 2 din. — Stalni abonenti popusti!

TOČIJO SE BREZALKOHOLNE PIJAČE, TUDI VROČE

9.45: Verski govor ■ 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz ljublj. stolnice ■
11.00: Otroška ura ■ 11.30: Fantje na vasi ■ 13.00: Napovedi, poročila ■
13.20: Plošče po željah ■ 16.00: Zbor učencev orglarske šole ■ 17.00: Kmet. ura ■ 17.20: Tržna poročila ■ 17.30: Kmečki trio ■ 19.00: Napovedi, poročila ■
19.30: Nac. ura ■ 19.50: Slovenska ura ■ 20.30: Pevski zbor »Sava« ■ 21.15: Plošče ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK, 21. MARCA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Španski zvoki ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Zdravstvena ura ■ 18.20: Plošče ■ 18.40: Kulturna kronika ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Hajdrihove skladbe ■ 20.50: Plošče ■ 21.10: Večer slovenske klavirske glasbe ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Prenos plesne glasbe iz kavarne »Emona« ■ Konec ob 23. uri.

TOREK, 22. MARCA

11.00: Knjige — moje prijateljice ■
12.00: Pisano polje ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Vesel koncert ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Kapitalizem in judovska miselnost ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zabavni zvočni tednik ■ 20.00: Plošče ■ 20.15: Krivda — drama ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Zvoki v oddih ■ Konec ob 23. uri.

SREDA, 23. MARCA

12.00: Baletna godba ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Mladinska ura ■ 18.20: Iz daljnih dežel ■ 18.40: Kaj je s poboljševalnico in prisilno delavnico ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Šah ■ 20.00: Rezervirano za prenos ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Citre solo ■ Konec ob 23. uri.

Plačajte naročnino!

ZA POMLAD

DIVNE MODNE NOVOSTI

za Vas in Vašo družinico ima pripravljene in pričakuje Vaš poset

MANUFAKTURA NOVAK

Ljubljana — Kongresni trg 15

pri nunski cerkvi

Solidne cene

Kvalitetno blago

Slabe skušnje

»Ali mi znaš definirati besedo izkušnost?«
»Izkušnost je tisto, kar ostane človeku, ko je že vse drugo izgubil.«

Nerodno

»Ali tudi vam otroci z lažmi prizadejajo toliko neprijetnosti?«
»Tega ravno ne morem reči, več neprijetnosti so mi pa že prizadejali z resnico o nepravem času.«

Poravnajte naročnino!

Pomladne novosti vseh oblačil, športne, kamgarn, obleke, perilo itd. najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Trgovci z dežele

si lahko nabavijo vse suhe in oljate barve, čopiče, firmež, karbolineje tudi v manjših količinah zelo ugodno pri

trgovci **RUDOLF HAFNER**

Ljubljana, Miklošičeva 36 (blizu glavnega kolodvora)

FR. P. ZAJEC

IZPRASAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA — STARI TRG 9

Velika izbira vsakovrstnih naočnikov, povečevalnih stekel, daljnogledov, toplomerov, barometrov, barotermometrov, hygrometrov itd. — Raznovrstne ure, zlatina in srebrnina. — Ceniki brezplačno!